

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

2 : 1 za republiko Kralj se uda volji naroda

Poveril je sestavo nove vlade konstitucionalistu Santiago Albi, ki naj skliče ustavotvorno skupščino in odloči, ali naj ostane monarhija, ali pa proglasi republika

Madrid, 14. aprila. Službena agencija „Fabra“ objavlja komunikate, v katerem se naglašja, da se je španski kralj odločil upoštevati rezultat nedeljskih volitev. Glasove, ki so bili oddani za republikance, smatra naperjene proti sebi. Vest mu ne dopušča, da bi ne upšteval volje naroda. Zato želi, da se problem republika ali monarhija, reši jasno in pošteno. Iz tega razloga tudi ne bo uvedena diktatura, kakor se govori, marveč je kralj poveril novo vlado konstitucionalcem, ki naj skličejo ustavotvorno skupščino in reši to vprašanje.

Madrid, 14. aprila. Vsa Španija je pod vtisom nepričakovano velike zmage republikancev. Nihče ni pričakoval, da bodo dosegli republikanci tako veliko zmago, čeravno se je računalo s tem, da bodo republikanski glasovi zelo porasli. Definitivni rezultati bodo objavljeni šele v četrtek, vendar pa je sedaj že popolnoma jasno, da so dobili republikanci skoro dvakrat toliko glasov, kakor pa monarhisti. Dočim je v monarhističnih krogih, ki si sicer prizadevajo ohraniti mirno kri, opažati veliko potrtost, vlada v republikanskem taboru veliko zmagoslavje.

Republikanci sami so presenečeni nad silnim porastom svojih glasov, zavedajo pa se tudi, da pomeni to preokret v notranjem razvoju Španije in si prizadevajo svojo zmago kar najbolj izkoristiti. Včeraj popoldne se je vršilo pri voditelju republikanskega pokreta Zamori, ki je bil šele nedavno izpuščen iz zapora, posvetovanje republikanskih voditeljev.

Po ugotovitvi razmerja glasov so se republikanci odločili za energično akcijo. Po tej konferenci je bil izdan komunikat, ki naglašja med drugim:

Izid občinskih volitev pomeni za monarhijo neugoden, za republiko pa ugoden plebiscit. Narod je s tem jasno izrazil svoje mnenje in prelomil z dosedanjim načinom upravljanja države. Zaradi tega pozivamo vse civilne in vojaške oblasti, da upoštevajo odločitev naroda. Če dosedanjí vlastodržci ne bodo ugodili želji naroda, odklanjamo pred špansko in pred mednarodno javnostjo odgovornost za to, kar se mora zgoditi. V imenu Španije, ki nam je pri nedeljskih volitvah dala za to pooblastilo, izjavljamo javno, da bomo odločno vztrajali na tem, da se ugodí želji naroda in proglasi Španija za republiko.

Republikanci so razvili v tej smeri silno propagando,

kakršne Španija še ni doživela. V službo svoje propagande so postavili vsa sredstva, ki se sploh dajo izkoristiti v to svrhu. Raz vozov, avtomobilov, letal, hiš, zvonikov in drugih višjih objektov mečajo letake, v katerih pozivajo narod, naj se pridruži njihovi zahtevi po proglasitvi republike. V prestolnici se vrše

neprestano republikanske manifestacije in po mestu ori en sam klic:

Živela republika!

Na glavnem trgu Madrida, Puerta del Sol je prišlo sinoči do

krvavih spopadov med policijo in republikanskimi demonstranti.

Množica je hotela prodreti proti kraljevemu dvorcu. Policijski kordon je bil prešibek, da bi zadržal naval množic.

Policija je končno začela streljati na ljudi in je bilo

mного ranjenih in ubitih.

Nastop policije je množico še bolj razjaril. Demonstracije so trajale skoro vso noč in spopadi so se nadaljevali.

Sličen je položaj

tudi v ostalih večjih mestih,

kjer so dosegli republikanci absolutno zmago. Najbolj kritičen je položaj v Valenciji in v Barceloni. Zaradi prekinjenih telefonskih zvez se širijo o dogodkih v Madridu najgorostnejše vesti, kar povzroča še večje vznemirjenje. V Sigu je prišlo do spopadov med republikanci in monarhisti, pri čemer sta bila dva demonstranta ubita, pet pa hudo ranjenih.

Vlada je spričo takega položaja brez moči.

Njena obrambna akcija za monarhijo se omejuje zgolj na vzdrževanje reda in miru in na izdajo komunikatev, ki demantirajo pretirane vesti republikancev.

Ostavko vlade

smatrajo za gotovo dejstvo, dasiravno formalno še ni izvršena.

Z največjo nestrpnostjo pričakuje vsa javnost

odločitev krone.

Po enih vesteh je kralj izjavil, da bo v primeru zmage republikanske ideje ta-

koj odsopil, po drugih vesteh pa je zopet odločen vztrajati do konca in iskati drugačne rešitve tega problema. Vesti, da bi bil kralj že zapustil Madrid ter odpotoval v inozemstvo, se službeno demantirajo.

2 : 1 za republiko

Madrid, 14. aprila. Končni rezultat nedeljskih občinskih volitev, ki pa uradno še ni potrjen, kaže razmerje 2:1 za republikance.

Padec pesete

Pariz, 14. aprila. Na tukašnji borzi so padli vsi španski papirji. Peseta je včeraj padla od 283 na 264.75.

Santiago Alba naj odloča

Pariz, 14. aprila. »Journal« poroča iz Madrida: Kljub skrajni rezerviranosti vladnih krogov se doznava, da je ministrski predsednik Aznar snoči podal ostavko celokupne vlade. Kralj je ostavko sprejel in poveril sestavo nove vlade voditelju konstitucionalcev Santiago Albi. Konstitucionalci predstavljajo zmerno skupino, ki zahteva sklicanje ustavotvorne skupščine, ki bi imela popolno pravico svobodnega odločevanja, ali naj ostane monarhija ali pa naj se proglasi republika.

Madrid, 14. aprila. V provinci Valencija so dobili monarhisti 575, republikanci pa 1026 mandatov. Kljub temu, da so republikanci v podeželskih občinah slabo odrezali, nihče ne dvomi, da so monarhisti podlegli pri nedeljskih volitvah.

Berlin, 14. aprila. Listi poročajo iz Madrida, da je kralj španski vladi sporočil, da bo odstopil. Vesti, da je že odpotoval v London, se demantirajo. Kraljev dvorec je močno zastražen od civilne garde.

Izvenparlamentarna rešitev rumunske vladne krize

Prizadevanje Titulesca za sestavo koncentracijske vlade so ostala brezuspešna — Ponovna skupna avdijsca voditeljev političnih strank

Bukarešta, 14. aprila. Vladna kriza, ki je izbruhnila po ostavki Mironescovega kabineta, še vedno ni rešena. Pogajanja Titulesca za sestavo nove vlade, dosedaj še niso rodila pozitivnega uspeha. Sinoči se je ponovno vršila skupna avdijsca vseh voditeljev političnih strank. Na tej avdijsci je ponovno skušal kralj vplivati na voditelje strank, naj se sporazumejo za složno delo v vladi narodne koncentracije. Ka-

kor pa poročajo listi, se stranke niso mogle zediniti na tak program. Zato se splošno računa z izven parlamentarno rešitvijo vladne krize. Odločitev bo najbrž padla že danes. Bržkone bo sestavljena uradniška vlada ali pa vlada strokovnjakov. Na vsak način računajo v političnih krogih z razpustom parlamenta. Ali bodo takoi ali ne, še pozneje razpisane nove volitve, je še popolnoma nejasno.

Portugalska revolucija

Lizbona, 14. aprila. AA. Portugalska vlada je obvestila časopisje, da so revolucionarji na Madeiri in na Azorskih otokih naprosili angleške konzule, naj bi posredovali pri portugalski vladi. Začasna vlada na Madeiri je poslala Društvo narodov vlogo, ki v njej prosi za priznanje samostojne države Atlantida. Na Azorskih otokih so uporniki aretirali vladi zveste uradnike. Portugalska vlada je prepovedala angleškim poročevalcem, da potujejo na Madeiro.

Venezuelski uporniki poraženi

Newyork, 14. aprila. AA. V bitki pri Opopiti so vladne čete popolnoma porabile venezuelske upornike. Voditelj revolucionarjev general Fossi je bil ranjen in ujet. Druga poveljnika upornikov generala Penaleso zasledujejo čete.

Poljska in Rusija

Varšava, 14. aprila. AA. Poljski industriji so nameravali ta teden odpotovati v Moskvo, da bi pridobili sovjetske trgovinske kroge za naročila na Poljskem. Ker je sovjetsko časopisje prineslo o poljski industriji neugodna poročila, so Poljski odpovedali svojo pot v Moskvo.

Za gladojoče rudarje

Deputacija DZ in rudarjev posreduje pri banu, da se priskoči na pomoč nesrečnim rudarjem

Ljubljana, 14. aprila.

Za veliko noč je Trboveljska premogokopna družba ustavila delo, torej pred praznikom veselja, pomlajenja in vstajenja. Rudarji so ves april delali v Zagorju in Hrastniku le 4 dni — kolikokrat so pa jedli sami, njih žene in otroci? Pomladansko sonce ima svojo moč in prav posebno vplivajo na človeka pomladni viharji, vsaj tako pravi zgodovina, ki spomladi beleži najrazličnejše razburilive dogodke. Tudi taki dogodki so v marcu in aprilu zapisani v zgodovini narodov, ki od njih človeka glava boli.

V Trbovljah, Hrastniku, Zagorju je lakota. Ta lakota pa ne pritiska le delavcev in njih družin, temveč sploh vse prebivalstvo tam okrog, saj nimajo zasluzka niti trgovci, niti obrtniki, pa tudi kmet ne more spraviti v denar svojih pridelkov. Na kredit prodajajo trgovci, a prodajali bodo le tako dolgo, dokler bodo na kredit tudi lahko kupovali. Saj radi pomagajo delavcem, ki so v normalnih časih solidni in vestni plačniki, sedaj pa na plačilo blaga niti misliti ne smejo. Počasi se proces razvija dalje in sedaj smo že v krizi, križa je pa stanje pred katastrofo.

Delavci so čudovito mirni in tihi, obrtniki in trgovci pa s strahom pričakujejo,

kar se obeta. Delavci morajo in tudi hočejo jesti, trgovci bodo pa dajali, dokler bodo mogli. In potem?

Delavci hodijo od vrta do vrta in se ponujajo za stihanje. Za kruh obračajo zemljo, ne za denar. In s kruhom ne nasitijo sebe, temveč svoje otroke. Mirni so in tihi — pravijo, da jim je že vseeno...

Delavska zbornica pomaga, pomagajo tudi vsi domačini, kar morejo.

Davi so se v Delavski zbornici zbrali predsednik Miha Cobal, župan trboveljski Vodusek, sreski poglavar Pinkava iz Laškega, predstavnik II. skupine Rudarske zadruge Pliberšek in tajnik DZ Uratnik, potem so pa šli k banu prositi pomoči. Ne denarja, temveč dela kakršnegakoli, v rudniku, na polju, na cesti. Kruha so šli prositi za delavce, ki imajo zdrave roke in jeklene mišice, pa so z družinami vred lačni.

Ban g. dr. Marušič je sprejel deputacijo v opoldanskih urah in ob zaključku lista posvetovanja o kritičnem položaju naših rudarjev še niso bila zaključena. Nobenega dvoma ni, da bodo storile naše oblasti vse, kar je v njihovih močeh, da ublaže težke posledice krize v naši premogovni industriji.

Mobilizacija mednarodnega kapitala

Berlin, 14. aprila. AA. Po poročilu listov iz Londona potekejo pogajanja med predsednikom angleške narodne banke in merodajnimi zastopniki ameriških finančnih krogov ugodno. Gre za načrt, ki bo imel sila dalekosežne posledice. Poučeni krogi sodijo, da bo uspelo mobilizirati ogromne kapitala v korist gospodarstva. Nosilec te velike mednarodne denarne transakcije je finančni sindikat v Bazlu.

Japonska vladna kriza

Tokio, 14. aprila. AA. Ostavka Hamagučijevga kabineta je končna. Dosedanji predsednik vlade je odstopil, ker se njegovo zdravstveno stanje po atentatu, ki je bil nanj izvršen nedavno tega, poslabšalo. Novo vlado bo sestavil baron Vakaruki, ki pa bo obdržal v glavnem dosedanje ministre.

Naraščanje zločinov v Newyorku

Newyork, 14. aprila. AA. Policijski komisar Mulronet pravi, da se je v Newyorku število umorov zvišalo za 18%. Med zločinci se je zgodilo 79 umorov. Umorov je bilo 421. Policija je aretirala 280 krivcev, 29 oseb je pa napravilo samomor in se tako odtegnilo kazenski razpravi.

Tihotapstvo alkohola v Ameriki

Newyork, 14. aprila. AA. V mestu Gentilly v Zedinjenih državah so odkrili ogromno organizacijo tihotapcev alkoholnih pijač, ki je razpolagala z ladjami, letali, pošto in s tajno brezlično postajo. Policija je aretirala 15 oseb. V afero je zapletenih nad 100 trgovcev in uradnikov.

Severna carinska unija

Stockholm, 14. aprila. AA. Zbornica sprejeli zakonski načrt vlade o pristopu Švedske k pogodbi v Oslu. Ta pogodba ustvarja, kakor je znano, posebno severno carinsko zvezo. Obsegala bo gospodarska področja Švedske, Danske, Norveške, Nizozemske in Belgije.

Angleški predlog

Zeneva, 14. aprila. AA. Sam je prispele angleški predlog, da se postavi vprašanje avstrijsko-nemškega carinskega sporazuma na dnevni red sedanjega zasedanja Sveta Društva narodov. Listina je zelo kratka in se opira v glavnem na določbe ženevskega protokola iz leta 1922. Vsebinsko predloga bodo objavili v torek.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22.835, Berlin 13.525 — 13.555 (13.54), Bruselj 7.9068, Budimpešta 9.9258, Curih 1095.6, Dunaj 798.07 — 801.07 (799.57), London 276.29, Newyork 56.685 — 56.865 (56.76), Pariz 221.44 — 223.44 (222.44), Praga 168.11 — 168.91 (168.51), Trst 297.54.

INOZEMSKÉ BORZE

Curih: Beograd 9.1270, Pariz 20.3025, London 25.2175, New York 519.10, Bruselj 72.16, Milan 27.17, Madrid 54.20, Amsterdam 208.42, Berlin 123.58, Dunaj 72.98, Sofija 3.76, Praga 15.38, Varšava 58.20, Budimpešta 90.55.

**Čitajte ilustrovano revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«**

Vlak na pnevmatikah

V Saint-Florentu na Francoskem so napravili uspele poskuse z novim tipom vlaka, ki ni nič drugega nego velik avtobus z gumastimi kolesi na železniškem tiru. Opremljen je z motorjem 300 k. s. in razvija lahko brzino 140 km na uro. V prostoru za potnike je mesta za 30 oseb.

Grb mesta Beograda

Posebna komisija občinske uprave naj določi naši prestolici grb, ki ga še nima

Beograd, 10. aprila. Ze precej časa se v beograjski javnosti — bilo je o stvari govora tudi že v mestnem občinskem odboru — živahno razpravlja o potrebi mestnega grba za našo prestolnico, ki je do sedaj uporabljala povsod, kjer je treba mestnega grba, izključno le naš državni grb. V mestnem občinskem odboru se je izvolila posebna komisija strokovnjakov, profesorjev, zgodovinarjev, heraldikov in umetnikov, ki naj poda svoje mnenje o stvari. Komisija je imela par sej, na katerih se je pretresalo vprašanje za vseh mogočih vidikov.

Kolikor se da posneti iz dosedanjih ugotovitev komisije, je mesto Beograd imelo v raznih dobah svoje dogodkov prebogate zgodovine različne grbe. Imel je Beograd svoj grb v rimskih časih kot naselbina Singidunum. Slika tega grba je ohranjena, toda ni prav jasno, ali je grb v resnici singidunski, ker se profesor dr. Aleksa Ivič, ki ga je svojetčasno zasledil v dunajskem vojnem arhivu, ne spominja več dobro, kako je s stvarjo, in ima zabeleženo v svojih beležkah, da je bil okoli grba napis »Tauranum«, kar pomeni današnji Zemun.

Za ves čas predturškega srbskega gospodstva ni v znanih zgodovinskih virih nikakršne omenbe beograjskega grba, niti opisa mesta samega. Prvi opis je iz l. 1403., v spisih Konstantina Filozofa, torej nekako iz dobe despota Stevana, ko je bil Beograd leta 1408. proglašen za prestolnico. Iz poznějšíh časov, iz avstrijsko-turških bojev za Beograd, obstoje razne slike mesta in tudi grb, kakor tudi iz polpreteklosti.

Komisija je po temeljitih pretresu vseh podatkov prišla do prepričanja, da noben vseh znanih grbov ne odgovarja ponemu današnjega Beograda in se je postavila na stališče, da naj bi grb naše prestolnice vseboval naslednje tri elemente: sliko mesta s trdnjavo, kak važen dogodek iz zgodovine mesta in nekaj simboličnega iz mestnega položaja in naše prošlosti. Vseučiliški profesor Stanoje Stanojevič meni, da bi

tu prihajale v poštev stare keltsko-rimske utrdbe, zgoraj omenjeni opis mesta iz leta 1403., slika mesta iz začetka 19. stoletja, slika današnjega Beograda, proglasitev Beograda za prestolnico v letu 1408., osvoboditev beograda leta 1806. (Karadžević), leto 1807. (prestolnica Srbije), uedinjenje 1918., a simbolično bi se izrazil položaj mesta na izlivu Save v Dunav, most med vzhodom in zapadom, središče borbe za osvobodjenje, duševno središče naroda.

Komisija se ni izrekla končnega mnenja, temveč je sklenila, da se do prihodnje seje napravi nekoliko načrtov novega grba po svobodni zamisli, a potem se bo šele definitivno sklenilo, kakšni naj so sestavni elementi grba. Doselej sta napravila vsak svoj načrt akademična slikarja Uroš Predić in D. Stojanović. Kula Nebojša igra vsepovsod glavno vlogo in seveda obe veliki reki. Toda stvar je nekam prazna in, dejal bi, premoderna za grb mesta z dvatisočletno zgodovino. Komisija je tudi sklenila, da se ponovno pregledajo dunajski in budimpeštanski arhivi.

Tu se spominjam nečesa, kar bi morda tudi pripomnijo komisiji k temeljitijemu spoznavanju zgodovinskih elementov, ki tu prihajajo v poštev. V neki razpravi o beograjskem grbu se je namreč omenjal tudi Valvazor, ki v svojem znamenitem delu tudi obširno razpravlja o Beogradu in prikazuje v sliki mesto in mestni grb. Ne vem, ali se motim ali ne, toda prav zdi se mi, da vidim na neki steni v ljubljanskem muzeju sliko Beograda z mestnim grbom. Če se ne motim: ali ta slika odgovarja Valvazorjevi, ali je drugačna? In v ljubljanskem muzeju in v ljubljanskem mestnem arhivu, ali bi se ne dalo tu najti še kaj drugega, kar bi bilo v tem pogledu zelo dobrodošlo komisiji, ki pretresa vprašanje beograjskega grba? Kolega Tone Gaber, ki je tako navdušen za večstoletni prah, bi morda znal tu izkopati iz njega kaj čisto novega. Kaj bi bilo, če bi se ga lotil?

Žalost in veselje v zastavljalnici

Včeraj je bila v zastavljalnici zopet redna dražba, ki je za naše razmere zelo značilna

Ljubljana, 14. aprila.

Včeraj je bil zopet 13. Vera je, da je 13 nesrečna številka, znana stvar. O tem ni vredno filozofirati. Bil je pa včeraj 13., ki je za mestno zastavljalnico pomenben dan, se pravi, pomenben je za ljudi, ki imajo v zastavljalnici kaj opraviti, ki so ji kakorkoli v sorodu ali so prijatelji: njenih dražb. Zakaj je zastavljalnica določila baš 13. dan v mesecih za dražbe to je njena skrivnost. In tako je zdaj v resnici 13. usuden dan v zastavljalnici, četudi bi ne bilo vere, odnosno praznovanja o njegovi usodnosti...

Torej včeraj je bila v mestni zastavljalnici zopet redna mesečna dražba za efekte in ker so takšne dražbe dokaj značilne za splošno »žepno« razmere naših ljudi in se zaradi nekaterih posebnosti, ki so z njimi v zvezi, zato menda ne bo prevelik greh, če zopet opišemo dražbo.

Dražbe se odvijajo ob 15. Toda ljudje pridejo mnogo prej. Čakajo kot včasih s krušnimi kartami pred prodajalnami. Končno se vrata odpro in ljudje si oddahnejo, hočejo pa vstopiti vsi naenkrat, vljude nega prepričanja prednosti in poklonov ne poznajo. Tokrat gre pač za interese in ne za vljude. Sicer imajo vsi dovolj prostora v dvoranici, toda vsi prostori niso enakovredni, tega se kupci dobro zavedajo. Kdor se postavi tik ob pultu, najbolj vidi, kaj se draži. Drugi v ozadju pa kupujejo mačka v vreči.

Zastavljalnica je bila ob 15. že polna ljudi, nekoliko pozneje so se pa ljudje že počasi gnetli. Najbrž jim je bilo vroče, saj je nekaterim pot pri kurkoma bil po razvnetih obrazih, toda tega sami niti opazili niso. Prostore ob pultu so zasedle skoraj same ženske, stare pa tudi nekaj mladih. Sploh so med udeleženci dražbe prevladovala ženske. To gotovo ni brez pomena. Sicer imajo ženske več časa udeleževati se dražb, ker so doma pri gospodinjstvu, moški so pa večinoma vsi v službah, toda za tem se mora biti nekaj drugega. Če se hočemo ženskam prikupiti, potem je treba reči, da so bolj skrbne in varčne kot moški ter da zato hočejo kupovati poceni. So pa žal — če je to žalitev za ženske — tudi takšne, ki se rade postavljajo, hočejo biti na vsak način dame, četudi jim moščiček tega ne dopušča; in v zastavljalnici se v resnici marsikaj dobri izpod cene. Nekaterim pa tudi ni treba kupovati, toda škoda se jim zdi zamuditi ugodno priliko. Zato pridejo v zastavljalnico ženske, ki jih v resnici prištevamo med dame, potem tiste, ki bi rade postale dame, one, ki so bile dame, pa jim je izpodletelo, pa tudi revne damice, ki morajo gledati vedno na vsak dinarček, dekleta, ki sanjajo o bogati doti in bali ter mislijo, da se lahko dobi bala v zastavljalnici, če ne povsem zastonj, pa vsaj za polovično ceno, med temi so pa tudi takšna, ki najbrž mislijo, da v zastavljalnici prodajajo tudi žene in končno ne smemo prezeriti še prekupčevalk, ki jih je menda največ. Morda je še več vrst žensk, ki jih pa ni mogoče prepoznati na zunaj takoj na prvi pogled kot omenjenih. V zastavljalnici ljudi najlažje in najhitreje spoznaš, tudi ženske, ki tu izjemoma niso uganke. Ko zagledajo blago ter zaslišijo ceno, ta-

kaj odlože maske, nekakšen pohlep jih zamami ter jih pokaže takšne, kot so v resnici sami pred seboj — razgali jih.

Vidite, človeku se hoče kar filozofirati, ko se je pozabaval takorekoč na račun tujih brig, žalosti in nadlog. Toda, oprostite, saj tudi filozofi niso boljši, najbrž pač vsak triumfira nad svojim bližnjim, ogleduje svoj »prekrasen« obraz v bleščajoči — luži...

Če pa obrnemo besede nekoliko drugače, tedaj povemo naravnost, da se mnogi v zastavljalnici vesele, še več je pa menda žalostnih in je njih žalost gotovo bolj upravičena kot veselje prvih.

Tako je: v zastavljalnici pridejo večkrat tudi tisti, katerih blago se prodaja. Ostanejo navadno v ozadju ponižni in povešenih glav ter čakajo... Do zadnjega upajo, da njihovega blaga ne bo nihče kupil, ter da jim bo zopet ostalo mesec dni za upanje, da ga dvignejo... Ko izklicatelj zakliče ceno njih blaga, se zdrzejo, ko pa začno interesenti dražiti, se jim obrazi pomračijo. Blago je prodano, oni pa počasi odhajajo še bolj upognjeni kot so prihajali.

V zastavljalnici se odigrava mnogo dram, a naskrivaj, tako mnogo, da so tudi preveč vsakdanje, da bi jih čutil še kdo drugi... So tudi premalo zanimive zaradi svoje vsakdanjosti, da bi se kdo briga zanje.

Včeraj je bilo nekoliko manj blaga kot na prejšnjih dražbah, prodajalo se je blago, zastavljeno v poletnem mesecu. Poleti pa ljudje ne čutijo tako mizerije kot pozimi, zato ima tedaj tudi zastavljalnica manj prometa. Bilo je pa predmetov razne ize in baže sicer mnogo, toda za lačne kupce mnogo premalo.

Največ je bilo perila in sicer ženskega, kar tudi nekaj pomeni. Menda poleti ženske potrebujejo bolj denar kot perilo, niso jim le kopalne obleke, denar je pa potreben za olje ali mast, če hočemo na vso za deva pogledati nekoliko manj črnogleda.

Omenili smo predvsem samo ženske, zato je treba še moške. Dočim prihajajo mnoge ženske iz resnične potrebe na dražbe, ali vsaj vzamejo vso stvar resno, je mnogo moških, ki smatrajo takšno sejmarsko razpoloženje za nekaj sport ter mnogokrat draže in kupujejo bolj zaradi šale kot iz potrebe. Tako je n. pr. včeraj kupil neki gospod žensko perilo; dražil je tja v en dan, menda je vedel, da gre za perilo, toda niti sanjalo se mu ni, da se poteguje za ženske hlače. Ko je ves srečen dobil blago, je bil bolj presenečen kot razočaran ter je bil tudi v resnici srečen, ker ga je tako imenitno polomil... No, zdaj pa imam zlodja, kam pa naj vtaknem to spodrečno kombinirano? — Obačal je robo in pretipaval čipke med splošnim smehom. Nekateri so se tudi smejali iz škodoželjnosti in zavisti. Joj njemu, če ima doma ljubosumno ženo!

Za perilo so se ljudje najbolj trgali. Tudi tri kolesa so bila kmalu prodana. Nihče pa ni kupil gosli, bronastega namiznega pepelnika in neke nemške knjige o Francu Jožefu... Vse drugo je bilo prodano v eni uri.

Nekateri so kupili prav dobro, mnogi so se pa tudi jezili nad »mačkom v žak-

ljue». Neki gospod je kupil fotografski aparat po nizki ceni, ko si je pa »škaflo« pobliže ogledal, je videl, da je predpotopnega sistema, najbrž so ž njó se Noetovi sinovi fotografirali svojega pijanega očeta... »Srečnice kupec je dejal, da bo moral »škaflo« najbrž nazaj zastaviti, če je ne bo mogel prodati. — Največ ljudi je pa bilo, ki so se do konca dražbe komaj dobro razvneli, zato so še nekaj časa oklevali, kot da ne verjamejo, da je konec, preden so odšli z motnimi očmi...

Pozni sneg — beraški gnoj

Ljubljana, 14. aprila.

Kar časopisi obetajo, gotovo kmalu pride. Tako smo na pr. včeraj čitali, da se na polju in po vrhovih že malo pozna suša in da bi bilo dobro malo moče. Če bi listi tega ne bili napisali, gotovo letos ne bi imeli cvetočega majnika, zakaj sila časopisnih notic je velikanska. Včeraj torej smo napovedali dež, ali napravili smo celo sneg. In namesto, da bi bili polje polni z vodo, smo v prvih jutranjih urah navozili na njive celo prepotrebne gnoja. Poznemu snegu, kakor je današnji, pravimo namreč beraški gnoj, ker je v resnici za poljedelstvo silno koristen. Prepričani bodite, da se ob prvem solničnem dnevu posvetijo sedaj rjavci travniki in najlepšem zelenilu. Sneg torej pozdravlja kmalu in vrtinar, v zadregi je pa tisti, ki je prvim lepim dnem preveč zaupal in odnesel svojo zimsko suknjo v človekoljubni institut v rdeči hiši na Poljanski cesti.

Ceste so slabe in blatne, a čeprav je snežno dopoldne v pravih kepal, se promet za tako pozne zimske pozdrave še malo ne zmeni. Le pri sodnihi so razprave nekako zastale. Bilo ni niti zagovornikov, niti obtožencev in gospodje sodniki so zamisljeni gledali čez bele strehe spomladanske zime...

Nekoliko več snega je zapadlo na Gorenjskem, zlasti v višje ležečih krajih. Seveda se pa sneg ne bo dolgo držal in bo izginil, ko posije solnce. Dobro je, da drevje še ni razcevelo.

Koncert pevskega zbora »Mokranjac«

Pevski zbor »Mokranjac« iz Skopja je na svoji koncertni turneji, ki pa ni samo koncertna, prispel včeraj tudi v Ljubljano in priredil zvečer v Filharmoniji koncert s svojim mešanim in ženskim zborom. Skoro istočasno pa je v Skopju koncertiral pev. zbor Glasbene Maticice iz Maribora. Srečno naključje ali istočasnost enakih misli je tedaj napotilo pevce iz skoro skrajnega jugovzhoda in iz obmejnega severozapada, da se med seboj spoznajo, izmenjajo svojo pesem in se bratski objemo. In v tem tisti glavni pomen obiska »Mokranjaca« pri nas, in Glasbene Maticice iz Maribora v Skopju. V tem znamenju se bili Skopljani tako iskreno sprejeti že na kolodvoru, v obliki bratske manifestacije se je vršil večerni koncert in nato nad vse ljubezniv in toplih, bratskih besed prekipeljavčev sestanek v Unioni. Ljubljanska publika je dobro razumela vreden pomen obiska naših dobrih prijateljev iz Skopja ter zvečer malodane do zadnjega kota napolnila filharmonično dvorano, ves večer navdušeno aplaudirala in se k sklepu le težko ločila od interesantnih in ljubeznivih gostov-pevcev.

Pev. zbor »Mokranjac« je takorekoč idealno demokratsko pev. združenje. V njem sodelujejo zastopniki vseh slojev, od delavca do odvetnika in univerzitetnega profesorja od obrtnika do visokega oficirja, za naše razmere v resnici sezacionalna novost, oficir odtel v službeno obleko sodelujoč s civilisti pri pev. zboru, ali, kakor je tako duhovito povedal predsednik Hubadove pev. skupe župe dr. Švigelj, »pisanost in pestrost noš in družbe, oborožena in neoborožena sila v službi lepe pesmi«.

»Mokranjac« šteje doma okoli 50 grl, s seboj pa je pripeljal, če se nisem uštel, 36 pevki in pevcev. Pevske so nastopile v baroških, zanimivih narodnih nošah skopske Crne gore, Prizrena, Tetova, Kosova itd., gospodje v ženskih, s svojim predsednikom univ. prof. dr. Vojo Radovančevićem vred pod glasbenim vodstvom prof. in komponista g. Šijačkaja.

»Mokranjac« je pri svojem nastopu pokazal izredno pevsko disciplino in veliko glasbene kulture. Premisliti moramo, da so se naši jugovzhodni kraji zamogli kulturno udeleževati šele po svetovni vojni in da je njihovo pevsko delo zato še silno mlado. Vendar moram z zadovoljstvom ugotoviti, da je bil pevski nastop »Mokranjaca« — ako upoštevamo izmuzčenost, mladost obstoja pev. družine, njeno številčnost nepopolnost, več ali manj upravičen strah pred razvpiito sila kritično ljubljansko publiko — prav vzoren. Pevovodja in pevci se z veliko ljubeznijo poglabljajo v podane kompozicije, dinamika, deklamacija, dihanje, jasno izgovarjanje naravnost preseneča, sprani so deklisno nežni, aiti sonornejši, tenorji — med njimi ambiciozen solist — visoki in zvočni, basi krepki, fundamentalni. Enodušna skupnost, prepričanje o dobri stvari in obzirno ter strokovno vodstvo zborovodje, vse to je omogočilo izredno posrečen nastop »Mokranjaca«, pred katerim je treba imeti respekt. Na programu so bili Srbi, Hrvati in Slovenci. Slišali smo široko zasnovano »Oče naš« Biničkaja. Mokranjčev 7. in 10. rukovet, Krističev lirski »Jesen«, žgančev odlično prirejen Medjimurske, v drugem delu zelo zanimivo Manojlovičev za ženski zbor pisano »Marijka na stol sedeč, Biničkaja. Tetovske narodne, Schwabovo »Zlato kančgijice« s klavirjem, narodno, živahno Iličevo »Draga latinka«, v tretjem delu pa dva ženska zbora Joksimočeva, melo Verno pesem, Šijačkaja žive »Kratovske« in po Mokranjčevi deseti rukoveti kot do datek »Slavijo« Marinkoviča. Izmed vsega bogatega sporeda so nam ugajale najbolj

južnosrbske narodne pesmi s svojo sila zanimivo, skoro orijentalako melodiko in nenavadnimi ritmi. Položili so mnogo truda in velike volje tudi v naše slovenske stvari in v žganca, vendar so najlepše peili le svoje, kar je docela razumljivo in naravno. Po prvem delu so drage goste pozdravili zastopniki naših pevskih društev, njim na čelu dr. A. Švigelj, ter jim izročili vence in darila in sicer Hubadova pev. župa, Glasbena Matica, Slavec, Ljubljanski Zvon, Ljubljana, Pev. zveza Ljubljane, moški zbor Krakovo-Trnovo, Sloja in Učiti. pev. zbor. V imenu zbora se je zahvalil preds. »Mokranjac« dr. Radovančević poudarjajoč, da ima njegov prihod v Slovenijo v prvi vrsti namen, »da se spoznamo, združimo v eni volji, misli in ljubezni do domovine, da se objamemo in tudi v pesmi zedinimo«. Pri koncertu je bil ban g. dr. Marušič, g. divizionar in mnogo druge odlične gospe. »Mokranjac« treba vrniti obisk. To stori še letos pev. zbor Gl. Maticice. In ne bo mu žal!

Pred sodniki

Ljubljana, 14. aprila.

Slabo vreme je krivo, da se je prva razprava pred sodniki malega senata odložila na poznejši čas, ker ni obtoženec Vinko G. z Gorenjskega pravočasno prišel pred senat. Razprava proti Vinku G. je v toliko zanimiva, ker je obtožen nenavadenega deliktta, namreč »fuckinga« s ponarejenim enodinarskim novcem.

Na krivih potih.

Jože G. je 30 let star, ločen, brezposelen knjigovodski pomočnik in ima skrbeti za 2 otroka. Za seboj ima še dokaj burno preteklost. Njegov kazenski list pravi, da je bil že l. 1921 obsojen zaradi ropu na 3 leta težke ječe in da je že več mesecev presedel zaradi deliktov zoper tujo lastnino. V Zagrebu pa je lani presedel 3 letni in 4 mesečni zapor zaradi dezertacije od volakov. Tam se je seznanil z nekaterimi zaporniki, od katerih je izvalil denar. Za nekake Poldo Sebataja je nesel na pošto 150 Din. Na pošti pa je oddal samo 15 Din. Na priznanico je sam pripisal še ničlo. V Zagrebu je opeharil natakario Faniko za 600 Din na hrani in gotovini. Letos januarja se je pojavil na Gorenjskem. V Kranju je nek natakario opeharil za 168 Din, a drugo za 50 Din. V Ljubljani je svojemu znancom odnesel za 800 Din obleke. V Virmach pri Skofji Loki je kmetico Franciško Berčič opeharil za 200 Din. Prišel je k njej in ji natvezil, da je njeno hčerko povozil avtomobil in da leži v ljubljanski bolnici. Kmetica mu je dala 200 Din in nekaj perila za ponesrečeno hčerko.

Večino tatvin in sleparij je obtoženec odkrito priznal, sleparije v Zagrebu pa je tajil. Obsojen je bil na 15 mesecev robije in v 600 Din denarne kazni odnosno v nadaljnjih 10 dni zopora ter v izgubo častnih pravic za dobo 3 let. Jože je sodbo skesano sprejel.

Davčne prijave

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasa:

Po § 5 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o skupnem davku na poslovni promet dolžne so vse osebe, ki po uredbi o skupnem davku na poslovni promet niso predvidene kot plačevalci tega davka, predložiti najkasneje do 30. aprila 1931 prijavo o popisu in vrednosti blaga, katero se je pri njih nahajala dne 1. januarja 1931, nadalje o popisu in vrednosti blaga, nabavljene v času od 1. I. do 31. III. 1931.

Razen tega dolžne so te osebe v prijavi navesti tudi vrednost blaga, prodanega v prvem četrtletju 1931 in znesek terjatve od prometa blaga, danega na kredit izza dneva, ko je stopil prvotni zakon o davku na poslovni promet v veljavo, to je izza 1. I. 1922 pa do 31. III. 1931, to pa le v kolikor te terjatve niso bile poravnane do 31. III. 1931.

Prijave je podatni na dosedanjih obrazcih za prijave davka na poslovni promet, ki naj se primerno popolnijo.

Odrejeni rok 30. aprila se pod nobenim pogojem ne more podaljšati.

Kot davčni zavezanci, omenjeni v prvem stavku § 5 omenjenega zakona se smatrajo vse osebe, ki po uredbi z dne 14. marca 1931 št. 16.100 niso navedene kot zavezanci skupnega davka na poslovni promet, to je ki v bodoče sploh ne bodo več plačevali tak davek.

Iz tega sledi, da morajo vložiti prijave vsi trgovci, brez ozira na vrsto blaga, ki ga prodajajo in ne glede na to, da-li so blago nabavili od domačih producentov ali iz inozemstva.

Rokodeklem, obrtnikom in intelektualnim delavcem ni treba vložiti teh prijav, ker so zavezanci še nadalje splošnemu 1% davku na poslovni promet.

Osebe, ki so z uredbo in tarifo o skupnem davku na poslovni promet predvidene kot plačevalci tega skupnega davka, dolžne so tudi v istem roku (30. IV. 1931) predložiti prijavo. V tej prijavi je navesti le vse blagovne terjatve od 1. I. 1922 do 31. III. 1931, v kolikor te terjatve niso bile do tega dne poravnane.

K tem osebam se prištevajo samo domači producenti, katerih blago podleže davku na poslovni promet. Ako pa blago teh domačih producentov ni zavezano skupnemu davku na poslovni promet, tedaj morajo tudi predložiti prijavo v zmislu prvega odstavka tega poziva.

Veletrgovci alkoholnih pijač — razven piva, za katerega veljajo odredbe št. 2 uredbe z dne 30. III. t. l., kateri so za množino pijač po stanju l. IV. 1931 že prej plačali državno trošarino, prijaviti morajo po registru vso zalogo in njihovo vrednost, kakor tudi vse terjatve iz prometa z alkoholnimi pijačami izza 1. I. 1922 do 31. III. 1931, seveda le v kolikor te terjatve niso bile do tega dne vplačane.

Oni veletrgovci alkoholnih pijač pa, ki imajo blago v privatnem trašarskem skladišču, prijaviti morajo samo vse še neplačane terjatve od 1. I. 1922 do 31. III. 1931.

Na isti način imajo postopati tudi vsi tožilci pijač na drobno (gostilničarji, kavarnarji itd.).

Za vse ostale prodajalce trošarinskih predmetov bodisi na debelo, bodisi na drobno veljajo odredbe prvega odstavka tega poziva.

Beležnica

Koledar.

Danes: Torek, 14. aprila 1931, katoličani: Tiburcij, pravoslavni: 1. aprila, Jelača.

Današnje prireditve.

Drama: zaprto.

Opera: Baletni večer Ksenije Grundt in Anatola Zaleskega iz Beograda.

Kino Matica: Gospodična tajnica.

Kino Ideal: Padli angel.

Dežurne lekarne.

Danes: Bohinc, Rimska cesta, Leustek, Resljeva cesta, dr. Kmet, Dunajska cesta.

Iz gledališke pisarne

DRAMA.

Veseloigro »Pri belem konjičku« vprizori ljubljanska drama v običajni zasedbi v sredo 15. t. m. za red B.

Angleški gostje v Ljubljani. V pondeljek dne 20. t. m. nastopi v Ljubljani skupina angleških igralcev, ki je lansko leto z največjim uspehom gostovala v Beogradu in Zagrebu. Gostje bodo igrali Shakespearijeva »Hamleta« v Shakespearijevem jeziku. Na to redko gostovanje opazujemo že danes. Vstopnice bodo od jutri naprej v predprodati pri dnevnih blaginji v operi. Predstava bo v opernem gledališču.

OPERA.

Druga repriza ruske opere »Snegurka« bo v našem opernem gledališču v sredo dne 15. t. m. in sicer za abonma reda A. Opera je ob premijeri v vsakem pogledu izvrstno uspeša, saj je umetniško in tudi scenično kar največjeje pripravljena, zasedba pa je tudi prvovrstna. Opero dirigira kapelnik Neffat.

»Aida« v naši operi. V četrtek dne 16. t. m. gostuje v naši operi g. Marij Simenc in sicer poje veliko tenorsko partijo v Verdijevi operi Aida. Predstavo bo izven abonmaja. Zasedbo javimo jutri.

V soboto, proslavi naše gledališče 50. letnico smrti enega najslavnejših novodobnejših ruskih kompozitov, Musorgskega. Vprizorila se bo opera Boris Godunov.

V glavni in naslovni vlogi nastopi znameniti ruski baritonist g. Sigmund Zalewski, ki je našemu občinstvu že dobro poznan iz njegovih prejšnjih gostovanj v naši operi.

Pilot ljubavi

Najnove, govoreči letalski film.

Po krasne v filmu »Afrika govori«, za katerega je vladalo tako veliko zanimanje, da so bile vse predstave razprodane, nam pokaže ZKD nov film, ki zasluži enako pozornost. Gre za nemški govoreči letalski film »Pilot ljubavi«, ki je dosegel povsod po svetu nepričakovano velik uspeh. Vsebinsko je dovolj romantična, da bo ustrezno tudi omim, ki romantike v filmu ne morejo pogrešati. Dva dobra prijatelja sta zaljubljena v enega dekleta, ne da bi slutila, da je njima predmet ljubezni skupen. Kaj iz tega sledi, nam pove in pokaže film. Ne pozabimo, da v filmu posneti letalcev in njihovih akrobacij visoko v zraku. Omeniti je treba, da je film ameriškega izvora in da nastopa v njem ameriško zračno brodogoj. V filmu je tudi mnogo humorja in dobrih dvotipov tako, da pridejo v polni meri na svoj račun tudi oni, ki si žele zabave in razvedrila.

V glavnih vlogah nastopajo Ralph Graves, partner Ramona Novarra iz filma »Le-teče brodogoj«, Jack Hold in Lepa Lila Lee. Tega filma v Ljubljani še ni bilo. Premijera bo jutri ob 14.30 v Elitnem kinu Matica. Kakor film »Afrika govori«, tako lo tudi ta na sporedu ob delavniških ob 14.30, v nedeljo pa ob 11. Predprodaja vstopnic od 11. do 12.30. Cene globoko znižane tako, da si lahko film ogledajo tudi siromašnejši sloji.

Samomor na Ježici

Ljubljana, 14. aprila.

V nedeljo dopoldne je brezposelni delavec Trontelj z Grosupljega potikal po Ježici in bližnji okolici. V Savljah ob savskem potoku je našel na neznanega obsečenca, ki je visel na borovcu. Trontelj je obvestil županstvo na Ježici, nakar so odšli k Savi orožniki. Neznančeve identitete niso mogli ugotoviti. Obsečenec je okrog 25 do 30 let star, srednje postave, podolgovatega obraza, sivih oči, kostanjevih las ter deloma škrbat. Bil je golokrot, brez čevljev in v nogavicah. Za vratom je imel črno samovezno, kraj njega je pa ležala siva sportna čepica. Obesil se je na hlačne naramnice. Samomor je najbrže izvršil v noči od sobote na nedeljo. Pri njem niso našli nikakih listin.

Samomorila so prepeljali v mrtvašnico na pokopališče Sv. Jurija v Stožicah, kjer ga bodo danes popoldne pokopali.

Radioprogram

Četrtek, 16. aprila.

11.45: Šolska ura: Otroške narodne, še neobjavljene pripovedke, pripoveduje g. V. Möderndorfer; 12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 18: Valter Bohinec: Indija in indijsko vprašanje; 18.30: Drago Ulaga: Gimnastične vaje; 19: Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina; 19.30: Dr. O. Reya: Vremenoslovje; 20: Pero Horn: Duševna vzgoja otroka; 20.30: Samospevi ge. Zlate Gjurgjenac-Gavella: solistke ljubljanske kr. opere; 21.30: Koncert klavir in harmonij (gg. Heri Svetel in Niko Štritar); 22.30: Časovna napoved in poročila; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Dnevne vesti

— **Propaganda za našo riviero v Pragi.** V nedeljo se je vršila v kinu »Narod« v Pragi matineja, na kateri se je propagiralo za poset naše rivijere. Ob navzočnosti predstavnikov našega poslanstva, Jadranske Straže in češkoslovaške javnosti je izpregovoril po uverturi naših narodnih pesmi znani propagator češkoslovaško-jugoslovenske vzajemnosti dr. Vlastimil Kima. V enournem predavanju, ki so ga spremljale krasne skioptične slike, je pokazal številnemu občinstvu vso krasoto naše rivijere, posebno pa kopališča Kupari. Tam na jugu se vrača zdravje, urjujejo se slabi živci, je dejal predavatelj. Ta rivijera je pravi biser Jugoslavije. Dolžnost, izvirajoča iz slovenskega bratstva, nam veva posetiti te kraje, v katerih je edinstveno bivanje. Geslo vsakega Čehoslovaka bi moralo biti: »Če že grem v inozemstvo, grem na Jadran«.

— **Razid društev.** Strokovna organizacija tapetniških pomočnikov v Ljubljani se je po sklepu obnega zbora razšla in se priključila Osrednjemu društvu mestnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani kot posebna sekcija. Bralno in pevsko društvo »Toplice« se je na izrednem obnem zboru prostovoljno razšlo in se spojilo s Sokolom kraljevine Jugoslavije v Toplicah.

— **Razpust društva.** Po sklepu Jugoslovanskega lahkootletskega saveza v Zagrebu je ljubljanski lahkootletski podsavez razpuščen.

— **Prepoved zahajanja v krčme.** Okrajno sodišče v Gornji Radgoni je prepovedalo Leopoldu Kovatiču s Polic zahajanje v krčme za dobo 1 leta.

— **Prva pomoč.** Spisal dr. Mavrič Rus, mestni fizik in šef zdravnik rešilne postaje v Ljubljani. — Druga izdaja s 52 podobami. V Ljubljani 1931. — Natšila in založila Učiteljska tiskarna. — Str. 160. Cena: kartonirano 26 Din, polplatno 32 Din. — Ker je prva izdaja »Prve pomoči« popolnoma pošla, se je pisatelj dr. Mr. Rus odločil, da je priredil drugo izboljšano in pomnoženo izdajo, ki bo dobro služila za prvo pomoč pri nezgodah in nenadnih pojavih bolezni gospodarjem in gospodinjam, učiteljem, Sokolom, vojakom, železničarjem, delavcem in sportnikom. Uspešno bodo knjigo uporabljali tudi pri pouku v samaritanskih tečajih. Iz tega je razvidna obča korist te knjige, a ime pisateljevo je jamstvo, da nje vsebina popolnoma odgovarja namenu. Življenje samo, ki nikomur ne prizanaša, jo najbolj priporoča, zakaj prva pomoč, kakor zanjo daje navodila strokovnjak, more preprečiti ob pravem času večjo nesrečo, da celo smrt. V interesu vseh onih, ki so vedno po svojih dnevih posilili izpostavljeni nevarnostim, je, da si nabavijo knjigo.

— **Jugoslovanski Turizam»** je krasen list za propagando naših lepih krajev v inozemstvu, ki ga že 4. leto izdaja »Putnik« in razpošilja interesentom po naši državi. Iz skromnih začetkov se je list razvil v prav reprezentativno revijo, ki ga bo vzel za zanimanje v roke tudi razvajen tujec, katerim je tudi namenjen. Aprilska številka objavlja kratek oris krsta »Kraljice Marije« in tri prav dobre portrete kraljice s svečanosti. Vse bogastvo največjastnejših spomenikov arhitekture bo na vsakdo občudoval, če prečita članek »Dalmatinske katedrale«, ki ga krasi slike z Raba, iz Šibenika in Trogira, ki dokazujejo, da tudi, kar se tiče umetniških spomenikov, prav nič ne zaostajamo za najslavnejšimi deželami s staro kulturo. Drugi članki odkrivajo lepote doline Bosne, polotoka Peljašca in nas seznanjajo z vsem, kar je potrebno vedeti popotniku po naših krajih, predvsem pa o solnčni obali Jadrana.

— **Uradniški zakon v slovensčini** izide v sredo popoldne. Naročite ga takoj. Cena Din 22.— s poštnino Din 24.— Naroča se v knjigarni Tiskovne Zadrage v Ljubljani ali pri njeni podružnici v Mariboru.

— **Smrtina kosa.** Včeraj je umrla v Ljubljani sopraga vpojenega železničarja ga. Elizabeta Leskovic. Pogreb bo jutri ob 17.30 izpred mrtvaške veže Stara pot 2. Blag bi spomin! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in nestanovitno vreme. Včeraj je bilo še po večini krajev naše države lepo in izredno toplo. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu 20.2, v Beogradu 18.6, v Splitu 17.8, v Mariboru 16.7, v Skopju 16.2, v Ljubljani 15 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768.8 mm, temperatura je znašala 2.6.

— **Nesreče in nezgode.** V telovadnici Sokola III. v artilerijski vojašnici se je sredi pri telovadbi ponesrečila 16-letna dijakinja Zora Ličan, stanujoča v Detetovi ulici za Bežigradom. Padla je in si zlomila desno roko. Morali so jo prepeljati v bolnico. — Alojzija Zužek, 3-letna hčerka posestnika Alojzija Zužka iz Dvorske vasi, je padla in si zlomila levo ključnico. — Lado Riha, 10-letni sin peka iz Dravelj pri St. Vidu, je padel in si zlomil levo roko. — Alojzij Hrovat, 20-letni posestnikov sin iz Krke, občina Prednje Gorice, je vozil hlo-de, pri nakladanju na voz mu je pa padel težak hlo-d na levo nogo in mu jo zlomil. Vse ponesrečence so prepeljali v bolnico.

— **Letalska nesreča lorda Lyningtona.** Pretekli teden je pristalo na ljubljanskem aerodromu v DM v Polju angleško letalo »Sarro« — dvoživka, ki se lahko spusti na suhem in na vodi. Z letalom je priletel lord Lynington, poslanec angleške zbornice in član konservativne stranke, ki je napravil izlet v Jugoslavijo. Pilotiral je kapitan Scott, eden najboljših angleških letalcev. Iz Ljubljane je letalo odletelo v Zagreb, v nedeljo pa v Split. Po kratkem počitku v Splitu se je letalo ponovno dvignilo. Lord Lynington je hotel obiskati našo letalsko komando v Divuljah. Ko je letalo krožilo nad Divuljami, je lord Lynington vstal in hotel pilotu pokazati kraj, kjer naj bi letalo na vodi pristalo. Ko je

iztegnil roko, je prišel preblizu propelerja, ki ga je težko poškodoval. Pilot je letalo takoj okrenil in se vrnil v Split. Lorda so morali prepeljati v bolnico. Zdravniki so ugotovili, da ima zlomljeno roko ter presekano žilo. Nesreča se je pripetila zato, ker sta oba stroja nameščena tik nad se-deži.

— **Tragična smrt 6-letne deklice.** V vasi Tugari pri Splitu je postala te dni žrtev težke nesreče 6-letna hčerka posestnika Stipe Radilovića. Deklica je nesla gorečo svečo iz kuhinje v sobo, pri tem se ji je pa vnela obleka. Nesrečni otrok je bil hipoma v plamenih. Domači so ji priskočili na pomoč, pogasili ogenj in pozvali zdravnika iz Omiša. Vsaka pomoč je pa bila zaman, deklica je v groznih mukah opeklina pod-legla.

— **Proces proti morilcem Tonija Schlegla.** 4. maja se v Zagrebu začne obravnavati 23 obtožencem, ki se bodo morali zagovarjati zaradi soudeležbe umora glavnega urednika zagrebških »Novosti« Tonija Schlegla. Med obtoženci je tudi 22-letna Marija Hranilović, sestra glavnega obtoženca. Tri obtožence bo zagovarjal dr. Maček, ostale pa drugi zagrebški odvet-niki.

— **Samomor zaradi nesrečne ljubezni.** V Bačkem Petrovem selu se je te dni obesil 21-letni Franjo Kamaš. Fant je bil del časa zaljubljen v ženo starejšega brata in jo je neprestano zalezoval. V soboto jo je zopet nadlegoval, ker ga je pa zavrnila, se je v obupu obesil. — V cerkvi Sv. Duha v Splitu se je ustrelil v nedeljo popoldne 27-letni Oskar Krulc. Zadel se je v srce in je bil takoj mrtev. Vzrok samomora je bila beda, pa tudi nesrečna ljubezen.

— **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepši izvrštev.**

Iz Ljubljane

— **Iz Svečano polaganje temeljnega kamna za ljubljanski nebotičnik.** V soboto bo polagal Pokojski zavod za nameščenje v Ljubljani temeljni kamen za svojo visoko zgradbo ob Dunajski cesti in Gajevi ulici. Slavnosti blagoslovitve in polaganja temeljnega kamna se udeleži poleg najodličnejših predstavnikov naše javnosti tudi minister socialne politike in narodnega zdravlja g. Nikola Preka.

— **Iz Rekordi dan sprejemov v ljubljanski bolnici.** Včeraj je ljubljanska bolnica dosegla svojevrsten rekord. Uprava je namreč sprejela 114 bolnikov. Tako velikega navala bolnic še ne pomni. Največ bolnikov je sprejel kirurški oddelk in sicer 46, interni 25, ortološki 9, dermatološki 7, očni 11, nevrološki 6. Bolnica je stalno prenapolnjena, bolniki leže na zaslinih posteljah po tleh in po hodnikih. Nekateri bolniki na kirurškem oddelku so dobili samo obvezo, pa so morali zaradi pomanjkanja prostora takoj zopet bolnico zapustiti. Povečanje vseh oddelkov splošne bolnice, zlasti pa kirurškega in internega, je res nujno potrebno.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri trdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

— **Iz Ljubljancem že diši sladoled.** Toplo vreme smo imeli zadnje dni, suknje so nam začele padati kar same raz pleč in nekaterim se je zdelo celo vroče ter so si želeli hladila, ki so ga danes v obliki novega snega tudi dobili. Včeraj se je že prikazal prvi sladoledarski voz v letošnji sezoni in sicer na Marijinem trgu. Sladoled je prodajala sladoledarka; ob 16. je že vse prodala, povpraševalcev pa je bilo še vedno dovolj. Ljubljancem je bilo torej že vroče, ali se jim je pa zdel prvi sladoled tako dober. Sicer pa ženske znajo tudi bolje prodajati kot moški... Danes nam je pa naklonilo nebo sladoleda zastoj.

— **Iz Tramvaj.** Kmalu bodo kopači, ki kopljejo temelj za tramvajsko progo, na promenadi, če bo šlo tako naglo naprej. Prekopali so že Rimsko cesto do Borštnikovega trga, na križišču ceste že temelj fundirajo, na Tržaški cesti bodo pa kmalu začeli polagati tirnice. Na Tržaški cesti so zbetonirali nad jarkom, ki vodi čez cesto, mostičk namesto lesenega, kar je delo nekoliko zadržalo. Tudi nasipavanje ter dviganje ceste je gradnja precej zavleklo.

— **Iz Zahvala.** Ob svoji 70-letnici sem prejel toliko prisrčnih čestitk, da ni mogoče se za vsako posebej dostojno zahvaliti. Zato storim to tem potom. Jakob Furjan.

— **Iz K nocošnjemu baletnemu večeru v naši operi.** Drevi priredita v opernem gledališču baletni večer solista baleta Narodnega gledališča v Beogradu ga. Ksenija Grundt in g. Anatol Zikovski. Oba sta prvorazredna in prvostarna umetnika z izredno bogatim repertoarjem visoke umetniške vrednosti. Gospa Grundt pa ima še garderobo, ki je narejena po najznanejših klasičnih in modernih vzorcih. Močeta okrog 15 točk po koreografijah Olge Preobraženske, Janetke Ransai in Margarete Fromanove. Obisk baletnega večera najtopleje priporočamo. Začetek ob 20. uri. Cene običajne operne.

— **Iz Šotlerjevo in Kovatovo stanje že vedno kritično.** Stanje obstrljenega šoterja Rudolfa Šotlerja je še vedno neizpromenjeno. Če ne nastopijo komplikacije, bo kljub težki poškodbi okrevale. Bolj kritično je stanje delavca Kovatja iz Kranja, ki je včeraj padel v kotel vrelega škroba. Malo je upanja, da bi okrevale.

— **Iz Francoski institut v Ljubljani opozarja na predavanje Francozinje gospe Cheymol-Vukasović o znamenitem francoskem slikarju Delacroixu.** In sicer v petek, 17. t. m. ob 21. v društvenih prostorih v Narodnem domu. Skioptične slike.

— **Iz S. J. S. D. »Preporoda«** je srednješolska organizacija, v kateri se člani udeležujejo na prosvetnem, znanstvenem in splošnem polju. Da je društvo v sportu res agilno, nam kažejo njegovi uspehi. Da pa deluje tudi na prosvetnem polju, bo pokazala tudi akademija, ki se bo vršila v soboto, 18. aprila, v areni Narodnega doma. Z akademijo bodo člani pokazali svoje delo, svoj trud in svoj uspeh v zadovoljstvu društvenih voditeljev, g. pokrovitelja in častnega čamskega komiteja. Da ima društvo najvišje cilje nam kaže namen prireditve. Z dohodki prireditve hoče društvo omogočiti svojim revnim in bolehnim članom letovanje na morju. Zdej ko starši in občinstvo vedo za dobre namene in lepe cilje srednješolskega društva »Preporoda«, upamo, da bodo znali ceniti trud prirediteljev in da bodo posetili prireditev v čim večjem številu.

— **Iz Popisni komisarij v Ljubljani,** ki imajo popisne kroge št. 11, 24, 27, 56, 58, 66, 73, 81, 82, 83, 86, 98, 103, 116 in 120 se vabijo, da se zglase čim prej v mestni posvetovalnici.

— **Iz Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani opozarja člane in prijatelje društva,** da se vrši redni občni zbor v petek, 17. aprila ob pol 18. uri v Geografskem in-stitut na univerzi. Dnevni red običajen.

— **Iz Koncert Brandl-trio.** V petek, dne 17. t. m. koncertira drugi v Ljubljani takozvani Brandl-trio. Brezdvoma bo to ena najlepših komornih prireditev letošnje koncertne sezone. Trio uživa povsod, kjer je nastopil velik umetniški sloves tako vsled tehničnega kakor tudi čustvenega prednašanja. Na petkovem koncertu bodo izvajali Brahmov trio v c-molu, Beethovnov trio v g-duru in Marxovo Trio-fantazijo. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

— **Iz Občni zbor Osrednje protituberkulozne lige v Ljubljani** se vrši v nedeljo, dne 19. aprila ob 9.30 v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Mškoščevi cesti. Na dnevnem redu je poleg rednih društvenih poročil tudi predavanje g. dr. Franca Debeveca o zanimivi temi: Skrita tuberkulozna obolenja. Zato so na občni zbor poleg članov Osrednje protituberkulozne lige in poleg delegatov krajevnih protituberkuloznih lig povabljeni zlasti zdravniki, časopisje, uradi in oblasti (zlasti zdravstvene ustanove) ter tudi širše občinstvo. Udeležba na predavanju bo pokazala, da zavedamo velike važnosti organizirane borbe proti tuberkulozi.

Iz Celja

— **c Hišni posestniki v Celju** se opozarjajo na razglas celjskega mestnega načelstva, glasom katerega je s 1. aprilom zapadel v plačilo drugi obrok gostiščine, kanal-ske pristojbine in vodarine za tekoče leto. Stranke, ki so s plačili v zaostanku, morajo, zapadle zneske plačati pri celjski mestni blagajni najpozneje do 15. maja v izogib ekskutivnemu postopanju.

— **c Gostovanje ljubljanske drame v Celju.** V celjskem gledališču bodo gostovali Ljubljanci v torek 21. t. m. ob 20. s krasno dramo Leonida Andrejeva »Mladoletec«. Vstopnice se že dobe v predprodaji v knjigarni, Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti.

V soboto, 18. aprila nastopi slo-vita pevka gos. a Pavla Lovšeto-va v Ljudskem domu

— **c Obnovite takoj srečke V. razreda!** Vsi lastniki srečk se pozivajo, da najpozneje do nedelje 19. t. m. obnove srečke drž. razredne loterije za igranje v petem, poslednjem in največjem, takozvanem milijon-skem razredu, pri celjski podružnici »Jutrac. Zrebanje se prične v petek 24. t. m. in bo trajalo do srede 20. maja.

— **c Koncert go. Pavla Lovšetove v Celju.** V dvorani Ljudske posojilnice v Celju priredi znana pevka ga. Pavla Lovšetova v soboto 18. t. m. ob 20. koncert, pri katerem bodo sodelovali njena hčerka Majda, pianist g. Lipovšek in virtuos na violini g. Karel Sancin. Na sporedu so skladatelji: Smetana, Čajkovski, Novak, Osterc, Kienzl, Marx, Gliere, Schubert, Verdi, Thomas, Proch, Hamilton, Blech in Curan. Vstopni-ce v predprodaji pri Goričarju & Leskovšku ter pri Slovski tiskovni zadrugi.

— **c Aretiran nasilneč.** V nedeljo zvečer je bil v neki hiši v Razlagovi ulici aretiran zaradi nasilnosti in nevarne grožnje 30-letni delavec Josip S. iz Čreta pri Celju. S. je v pijanosti grozil tamkaj stanujoči svoji sestri in njenemu možu, da ju bo zabodel z dolgimi mesarskimi vilicami in velikim kuhinjskim nožem, ki ju je držal v rokah. Zakonca sta mu komaj ušla s stanovanja in tišala vrata toliko časa, da je prišla policija, ki je spravila nasilneža na varno. Včeraj je bil S. po zaslišanju izročen sodišču.

— **c Ribarsko društvo v Celju** razpolaga še z večjo množino postrvja zaroda. Interesenti naj se prijavijo čim prej z navedbo natančnega naslova in zaželjene množine mladice.

— **c Nenavadno vesel dogodek v kosji družini.** V Stora pri Celju je povrgla predčerašnjim kozo, last železolarja g. Antona Spreitzerja, kar 5 mladitev. Od mladega zaroda so ostali živi le 3 mladici, dočim sta se dva zaradi pomanjkanja hlevske pomoči in zaradi oslabelosti mater-keke zadušila. Kozja je dajala do zadnjega časa po dva litra mleka dnevno.

JUTRI PREMIERA Z. K. D. govorečega filma Pilot ljubavi
dnevno
V ELITNEM KINU MATICI
ob 1/2 3. uri popoldne!
Letalske velesenzacije, kakršnih še ni prikazal noben film!

*Judi ob hladnem
vlažnem vremenu
ostanite lepa...*

**ELIDA
CREME DE CHAQUE HEURE**

Lutkovno gledališče Ljubljanskega Sokola

Požrtvovalno in vse hvale vredno delovanje našega
vrlega sokolskega društva

Ljubljana, 14. aprila.

Opaziti je razveseljivo dejstvo, da se v sokolskih društvih v mestu in po deželi uspešno uvajajo lutkovni odri, kar je gotovo hvalevredna pridobitev v prosvetnem delu za našo deco. Lutkovni teater ni samo navadna zabavna otroška igračka, temveč je tudi poleg svojevrstne umetnosti najpopolnejše prednašanje pravilice v smislu njene kulture, njenega vzgojnega bistva. To je ona realna oblika pravilice, ki deca ne spravlja z neslikano besedo v izvenstvarno fantazijo začaranih princev, temveč z nad vse prijetnim prednašanjem poudarja vsebinsko vodilno nit; večno prednost dobrega pred slabim in trajno nadvlado altruističnega prizadevanja nad spletkarjenjem. Središče vsega, neizogibni in povsod potrebni Gašperček, je tako poosebljeni lutkovni teater, ko združuje v sebi veselo razigranost in z negativnim načinom pozitivno poudarjeno bistvo pravilice.

Lutkovni svet je tako važna potreba za našo deco, da bi ji bilo treba posvečati prav toliko pažnje, kolikor pri drugih narodnih, n. pr. pri Cehih, kjer lutkovni odri ni postavljen samo za mladež, temveč je tudi polje umetniškega udejstvovanja in primerne zreljšega doživljanja.

Naš prvi lutkovni odri v režiji slikarja Klemenčiča kakor pozneje TKD Atene se ni vzdržal iz enostavnega razloga, ker tak odri ni mogoče smatrati pridobinskega, temveč samo kot prosvetno ustanovo. To je delo, ki zahteva idealnega vzgojovatelja, zavesti dajetvene potrebe za mladino, predvsem tudi za revnejšo. Tako je idejno in stvarno želeli temu mlademu prosvetnemu prizadevanju sokolskih društev čim večjih uspehov.

Lutkovni teater Ljubljanskega Sokola je šele v tej zimski sezoni ustanovil svoje samostojno dlovanje v prijetnem prostoru v Narodnem domu na odru Češke obce. A ugotoviti je dejstvo, da je teater med sedanjimi v prvi vrsti nad diletantskim nivojem ter tako vzdržno prvič. Kolikor so tudi ostali teatri na lepi razvojni stopnji (upoštevajoč seveda le slovenske), jim vendar manjka še ona preciznost izvajanja, ki je lutkovnemu odru neobhodno potrebna, ona poglavitna v otenke izvajanja dejanja in recitacije. Pri lutkovni igri je namreč treba paziti na dvoje — da lutka s svojo možno gibljivostjo (ki je zelo obširna!) pravilno spremlja svoje besedilo, da so njeni gibi izglajeni, naravni, logični; drugič pa, da je recitacija v razumljivem govoru prednašana v skladu z fiziološkim dotične lutke, da je ta recitacija uprav teatersko izscelirana. Poleg tega igra precejšnjo vlogo tudi skrbno izvedena inscenacija. Brez vseh teh skrbno predelanih faktorjev je lutkovna igra brez pomena. Tako n. pr. lutka cesarice z izgovarjavo kmetskega dekleta sicer spremlja dejanje, a publiko prav gotovo ne pritegne v vsebino, v doživetje prednašane igre.

Kakor že omenjeno torej, se lutkovni odri Ljubljanskega Sokola s prednostmi v teh faktorjih že precej uresničuje v pravi,

v pravilni lutkovni teater. Gotovo k temu mnogo pripomore strokovnjak teaterske slikarje g. Skružny, ki vsem prednašanim igram poda prvo neizogibno potrebo — scensko sliko tako, da že ob prvem dvigu zastora mora pritegniti malčke v pravo, prijetno pozornost, da jih takorekoč čarobno pritegne v milje dejanja. Kar se ne-popravno izdelanega izvajanja tiče, se ima seveda ta teater v veliki meri zahvaliti režiserju poznanega šentjakobskega odra g. Markiču, ki z vestnim izdelavanjem dvigne uprizorjanja nad malomarno povprečnost. Oče vse ambicije in akcije pa je gotovo g. Kovač, ki v povzdig in razvoj daje vso resnično voljo. Saj je ta lutkovni teater že v svojem tako kratkem, a uspešnem udejstvovanju storil odločen korak v pravi tak teater s tem, da je uprizoril prvo lutkovno igro — za odrasle. Ni to morebiti kako igrakanje, temveč pomemben trud izenačenja našega lutkovnega sveta z inozemskim. Da sprva zanimanje javnosti za to novost (pri nas) še ni zadovoljilo, je jasno. A ob dejstvu, da inozemski lutkovni odri uprizarjajo celo opere, da še celo varjetne komade z ogromnim uspehom in vedno nabasanimi gostovanji v največjih kulturnih središčih, obstoja gotovost, da bo tudi ta smer pri nas uspešno napredovala. Saj je res, da je baš lutkovni teater ono edino, česar niti do najpopolnejšega razcveta ne more ovirati »problem malega naroda«.

Vse priznanje torej požrtvovalnemu odru za dosego veljavne stopnje. Z veseljem lahko ugotovimo, da bo ta teater zgleden center in dom naše lutkovne umetnosti. Saj prireja tudi gostovanja po bližnji in daljni okolici, da uvede tamonja društva v pomen take prosvetne akcije. Želeli je treba tej ustanovi najlepši razvoj in čutili dolžnost obstoja takega teatra do naše mladeži. Peljite torej svoje malčke tja, kjer živi njihov svet. Igra mladine je in mora biti praksa za življenje, pa čeprav podzavestna.

**Nogavice
KLJUČ**

Igralke.
— Kaj, z igralke se hočeš oženiti? Tega ti nikoli ne bom dovolil! Razdedim te in niti belica ne dobiš po moji smrti.
Zakaj se pa razburjaš oče? Kaj niso vse ženske igralke?

Aleksander Jakovljevič:

Iz ljubezni

Vsi štirje so stopili v sosedno sobo. Zelonin je udaril v obraz mrtvaški duh. Ko so prišli luč, je zagledal Zelonin na široki mizi svojo ženo Vero Jevgenjevo, oblečeno v njeno najljubšo obleko iz zelene flanele, obšito na vratu s črnim, svilenim trakom. Ležala je z obrazom navzgor, z rokami iztegnjenimi ob telesu, glava je bila nagnjena nazaj, spleteni lasje so ji segali do pleč, grudi pa so bile visoko izbočene, višje ko katerakoli druga točka telesa, — tako je bila umrla in v tej njeni pozi je bilo nekaj tako znanega in hkratu novega, strašnega. Zelonin se je komaj premagal, da ni kriknil, ter se sklonil nad mizo. Mrtvec je imel napol odprta usta in skozi napol povešene trepalnice so se ali svetlele solze ali lesketale oči. Dve, tri, pet minut so vsi stali nepremično. Zelonin je zakašljaval in ta njegov kašelj je prešel v stok. Z obema rokama si je zakril obraz in zaihtel. Dali so mu vode in mu nekaj molili pod nos, — sestra in bradač, oba sta se dolgo sukala okoli njega. Tretji, oni z igral-skim obrazom, pa ga je pozorno opazoval, kakor da bi ga proučeval.

Čez eno ali poldrugo uro sta si sedela Zelonin in igralec, ki je bil v resnici preiskovalni sodnik, nasproti v sosedni sobi in Zelonin je povedal vse, kakor je bilo.

Ob enajstih je odšla, dejala je, da se vrne okoli dveh. Vprašal sem jo: „Kam?“ Ona mi je smeje odgovorila: „Ali ti ni vse eno kam grem? Te mar muči ljubosumnost?“ In ni mi povedala, kam gre. Čakal sem jo do štirih...

— Ali sta se mirno razšla? — je vprašal preiskovalni sodnik.

— Da, kajpak, oba sva se smejala.

— Toda, ali se pred tem nista prepirala?

— Midva se vobče nikoli nisva prepirala.

— Tri leta sta živela skupaj pa se nista nikoli sprla?

— Nikoli. To se pravi, včasih so bila nesoglasja, toda to so bile malenkosti.

— Imenitno, — ga je prekinil sodnik, — nadaljujte, prosim. Čakali ste torej svojo ženo do štirih popoldne...

— Da, do štirih. Potem sem kajpak postal nemiren. Do šestih sem ostal doma, nato pa sem se napolnil, da jo poiščem.

— Kje ste jo iskali?

— Bil sem pri znanjih...

— Pri kom?

— Pri Volkovu, pri Sinickem, pri Čembarcevu.

— In nje seveda ni bilo.

— Da, pri nikomer je ni bilo. Zelo me je skrbelo, to tem bolj, ker sem imel prošlo noč hude sanje.

— Vi torej verujete v sanje?

— Ne, ne morem reči, da bi veroval, toda včasih me vznemirja čudna podobnost: včasih vidim v snu vse svoj bodoči dan do najmanjših podrobnosti.

— Tako.

— Da, to noč mi je bilo, kakor da bi se zvalila name in me skoro zadušila. Zvečer sem hodil po ulicah in ves čas mislil na to goro.

— Do katere ure ste hodili?

— Hodil sem... hodil... prav do tistega trenutka, ko sem v Krivi ulici naletel na množico... To je bilo najbrž okoli desetih zvečer.

— In se niste med tem vrnili domov?

— Pač, pač, večkrat sem se vrnil. Hodil sem pol ure po ulicah in spet stekel domov. Mislil sem, da se je ta čas vrnila.

— Ali ste tako zelo ljubili svojo ženo?

— Da.

— In niste bili ljubosumni?

— Kako bi dejal... da, bila je tudi ljubosumnost.

— Ali ste imeli zato povod?

— Posebnega povoda prav za prav ni bilo... toda, saj veste, če ljubim, si nehoti tudi ljubosumen.

— Tako... Toda povejte (sodnik je ponižal glas), povejte mi, ali niste imeli znanca, katerega priimek se začenja s črko G?

— Zelonin je nezaupljivo pogledal sodnika.

— S črko G? Zdi se mi, da ne. Toda, počakajte, so: Galaktionov, Galkin, Gordon...

— Ali je kdo izmed njih lazil za vašo ženo?

— Za mojo ženo? Oprostite, to so vendar sami priletni, oženjeni možje.

— Nu, dobro, toda ali nimate morda znanca, katerega krstno ime se začenja s to črko? Na primer: Grigorij, Georgij, Gerasim...

— Tudi take imam.

— So bili kdaj pri vas doma?

— Da.

— In ni nihče dvoril vaši ženi?

— Zdi se mi, da ne... Toda, oprostite, list višnjevega pisemskega papirja.

Preiskovalni sodnik je vzel z mize višnjevega pisemskega papirja.

— Stvar je namreč ta, — je pričel nekoliko v zadregu, — v torbici vaše žene je bilo najdeno to pisemce. Evo, prosim, prečitajte in povejte, čigava pisava je to?

Zelonin je z drhtečimi rokami prijel pisemce in ga prečital:

— Pridi. Čakam te. Poljubljaj ti vsak prstek posebej, poljubljaj tvojo bradavičico — zvezdico, sijajočo s tvojih rožnatih nebes. Tvoj G.

Zelonin je omahnil nazaj. Pisemce mu je padlo iz rok. Izbuljenih oči je strmел v preiskovalnega sodnika in iz teh oči je odsevala groza. Usta so mu bila napol odprta. Celó minuto sta molče sedela.

— Poznate to pisavo? — je končno vprašal sodnik.

— Pisave... ne... poznam, — je s težavo, jedva pregibaje jezik, odvrnil Zelonin, — toda... ne razumem... to je grozno... To je zame tako nenadejano.

— In kakšna je ta zvezdica, o kateri je tu govora?

Zelonin ni odgovoril. Mrmral je ko brezumen:

— Zato sem ji torej vse zaupal?... Tako zaupal!... In...

Sklonil se je nad mizo in zaihtel. Dalje jutri.

Žena ali kuharica?

— Zelo žal mi je, močiček, da ti je kuharica prismojila najljubšo jed. Ali bi se ne dalo to nadomestiti s poljubom?

Dobro, kar pokličij jo.

Düsseldorfski vampir pred poroto

Velike zanimanje za obravnavo, ki bo trajala baje nad mesec dni — Zaslišanih bo okrog 300 prič

Včeraj se je pričela pred poroto v Düsseldorfu senzacionalna obravnavo proti düsseldorfskemu vampirju Petru Kürtenu, ki je bil dolgo strah in trepet mesta in okolice. Zanimanje za obravnavo je tako veliko, da mora porota zaslišati v telovadnici policijske vojašnice, ki so jo v ta namen preuredili in lepo opremili. Na estradi je nekoliko naprej pomaknjena zamrežena loža, v kateri sedi strogo zastražen morilec. Dobro tretjino dvorane so zasedli domači in inozemski novinarji. V stranskem poslopju so napravili posebno poštino in telefonsko centralo za novinarje, kjer je 12 telefonskih celic poleg velikega kabineta, v katerem novinarji pišejo poročila za svoje liste. K obravnavi je prišlo nad 80 novinarjev, med njimi 40 iz inozemstva. Zastopane so vse evropske države razen Španije, Belgije in Portugalske. Obravnavo proti düsseldorfskemu morilecu vzbujala namreč po vsem svetu veliko zanimanje. Prebivalstvo Düsseldorfa ne more odpustiti Kürtenu, da je spravil to lepo mesto ob dobro ime. Sodišču se je ponudilo nad 200 jasnovidec in nad 100 grafologov.

Ob pol 10. je prišel v dvorano sodni dvor, četrte ure pozneje pa Kürten, ki se je elegantno poklonil in sedel na zatožni klopi. Podoben je malemu obrtniku in še zdaj nosi modro obleko, v kateri je bil aretiran. Pozornost vzbujala njegova naprej štrleča brada, tesno stisnjene ustnice, visoko, toda ne inteligentno čelo in neprijetno zroče oči. Na videz je morilec mnogo mlajši, nego v resnici. Človek bi ne verjel, da ima že 46 let. Kürten je srednje postave, zelo razvitih mišic, poteze njegovega obraza so nesimpatične.

Deželni sodni svetnik dr. Koolwig je povabil v nedeljo novinarje na kratko konferenco in pojasnil historijat Kürtenovih grozodejstev. Omenil je tudi za psihozo modernega človeka značilno dejstvo, da se na nad 200 ljudi obdolžilo Kürtenovih zločinov, med njimi tudi slabomni Straussberg, ki je priznaval neverjetne stvari. Proces bo odkril strahovite zablode in vpogled v duševne prepade moralne pokvarjenosti. Zato naj novinarji pri poročanju pazijo, da poročila ne bodo vplivala na mlade psihopatske narave. Z isto prošnjo se je obrnil na novinarje tudi znani strokovnjak na polju zločinskih psihologije prof. dr. Aechaffenburg. Po izžrebanju porotnikov je pred-

sednik prečital obtožnico, ki očita Kürtenu

9 umorov in 7 poskusnih umorov. Predsednik je potem pozval morileca, naj navede svoje osebne podatke. Kürten je hotel izpregovoriti, pa se je dolgo davil in lovil sapo. Končno se mu je le posrečilo izpregovoriti. V začetku je govoril zelo nerazločno in šele čez nekaj minut se je toliko obvladal, da so ga mogli razumeti. Pravil je najprej o svoji zgodnji mladosti. Njegov oče je bil skoraj vedno zaprt, kar je bilo izpostavljen zaničevanju in zasmehovanju svojih sošolcev.

Predsednik je Kürtena prekinil, češ, da mu je odpovedal spomin. Njegovega očeta so zaprli šele, ko je sin nehal hoditi v šolo. Potem je Kürten pravil, da ga je nekega dne redar ukinil in vodil po Düsseldorfu. V policijskih zaporih se je seznanil z neko žensko, ki se je pozneje zavzela zanj in je nekaj časa stanoval pri nji, potem se je pa moral preseliti, ker stanovalci dotične hiše niso dovolili, da bi se skrival pri osamljeni ženski. Predsednik porotnega sodišča je omenil po Kürtenovem govoru poedine morilčeve predkazni, ki jih je v 17 in ki naneso skupaj 22 let težke ječe.

Ves Düsseldorf je na nogah. Iz sosednih mest, trgov in vasi so prispeli ljudje kar trumoma, čeprav je sodišče sklenilo, da bo smelo vsak dan v dvorano samo 20 ljudi. Samo novinarjev se je prijavilo nad 200, pa je sodišče večino odklonilo. Množice radovednega ljudstva so napolnile takoj prvi dan vse ulice pred sodiščem in poslopje je morala stražiti močna četa redarjev, sicer bi bili ljudje vdrti v sodno dvorano. Med obravnavo bo zaslišanih okrog 300 prič in nad 40 strokovnjakov na polju kemije, medicine, orožja itd. Kurten je obtožen tudi mnogih požigov. Obravnavo bo trajala baje nad mesec dni.

Mark Twain hvali ženske

Novinarji v Washingtonu so privedli gostjo na čast Marka Twaina in nazadnje so ga prosili, naj napiše ženskam. Slavni humorist je vstal in dejal: »Postavite žensko kamorkoli, povsod je okras družbe in zaklad sveta. Kot ju-

bica stoji visoko nad vsem drugim stvarstvom, kot sestrična je polna milavnosti, kot babica jo muči neozdravljiva podagra, kot dojlja pa prekaša da-leč nas moške«.

Papeževe nogavice

Bivši glavni urednik berlinskega lista »National Zeitung« pripoveduje, da je dobil med svojim bivanjem v Rimu na priporočilo zelo vplivnega ameriškega znanca od neke Američanke povabilo, naj jo poseti. V prepričanju, da ga je povabila mlada, lepa in povrh še bogata dama, je hitel v hotel, kjer je pa našel staro, sitno Američanko, ki ga je takoj kategorično pozvala, naj ji preskrbi papeževe nogavice s papeževim potrdilom, da jih je sveti oče res nosil. Na začuden vprašanje, kaj to pomeni, je Američanka najprej osorno odgovorila, da ga to nič ne briga, potem mu je pa pojasnila, da ji je zdravnik v Ameriki naročil, naj nosi papeževe nogavice kot zadnje sredstvo, ki jo lahko reši revme.

Bilo je jasno, da je zdravniku stara, nervozna in sitna pacientka že presevala in papeževe nogavice ji je nasvetoval zato, da bi se je odkrižal. Berlinski novinar bi seveda stari Američanki ne bil ustregel, da ni bila zelo bogata in da mu ni takoj ponudila večjega zneska za dobrodelne namene. Obrnil se je na nekega prelata v Vatikanu, ki ga je dobro poznal, in mu povedal, da bi rad dobil papeževe nogavice. Obenem mu je izročil ček, ki mu ga je bila dala Američanka. Prelat se je res kmalu vrnil od papeža Pija X. z nogavicami in papeževim potrdilom. Novinar je bil radoveden, kaj je papež dejal, ko mu je prelát povedal, da prihaja po njegove nogavice. In prelát mu je rade volje povedal. Papež je dejal: Upajmo, da bodo te nogavice dami pomagale in da ji preženo revmo. Meni je namreč niso.

Ford omejil obrat

Živimo v skromnih razmerah in o pravem bogastvu se nam niti ne sanja. Kapitalistov, kakršne imajo veliki narodi, posebno ameriški, angleški, francoski in nemški, pri nas nikoli ni bilo in ne bo, ker niso dani za to pogoj. Zato se nam zdi tem bolj nerazumljivo, če čitamo podatke o obratovanju in dobičku velikih podjetij drugod po svetu. Eno največjih industrijskih podjetij ima v rokah znani avtomobilski kralj Ford. Zanimivi so podatki o obratovanju in dobičku tega ogromnega podjetja.

Fordove prodajalne avtomobilov so spravile lani 44.480.823 dolarjev čiste dobička, predlanskim pa celo 81 milijonov 797.861 dolarjev. V marcu so izdelale Fordove tovarne 99.035 avtomobilov, v februarju 85.108, lani v marcu pa 169.045. V prvem četrtletju tekočega leta je šlo iz Fordovih tovarn 239.326 novih avtomobilov, lani v prvem četrtletju pa 400.700. Ford je torej znatno omejil svoj obrat.

Obnovite srečke za V. razred!

Milijonski razred je pred durmi

Srečke je treba obnoviti do 19. t. m. Po tem roku se bo obnova dovoljevala le, če bo srečka še na razpolago, to je, če že ne bo prodana novemu igralcu.

Obnovite pravočasno, da ne bo zamer in razburjanja.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

VOLNO

za modroce zelo poceni razprodaja šega, Cankarjevo nabrežje 5/L 1326

PENSION-HOTEL

na gornjem Jadranu s še večletno pogodbo, lepo opremljen, vseletni posel, se prodaja zaradi bolezni. Dopisi pod »Jadran 1327« na upr. »Slov. Narod.« 1327

VETNARJA

samosvojnega, ki se dobro razume na povrtno, sadjarstvo in cvetlice, iščemo za takojšen nastop. Starejši samci imajo prednost. — Ponudbe na naslov: Golob, Lesno brdo, pošta Vrhnika. 1330

VILI SIČNO HISO

še ne popolnoma dograjeno, z 1 1/2 orala zemljišča takoj prodaja za 95.000 Din radi družinskih razmer Franc Rudolf, Leskovec pri Pragerskem. 1329

STANOVANJE V KRANJU na glavnem trgu, v pritličju na dvorišču oddam s 1. majem. Zelo pripravo za krojača, čevljarja, trgovca z zelenjavo itd. — Pojasnila daje Franc Majdič v Kranju. 1330

HOTEL, KAVARNA,

restavracija se vzame v najem ali kupi. Ponudbe: Oset, Mariborski dvor, Maribor. 1319

BUKOVA DEVA

TRBOVELJSKI PREMOG pri tt.

„KURIVO“ LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 33 (na Balkanu) Telefon 34-34

Vsa pleskarska in soboslikarska dela

izvršuje točno, solidno in po ukurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ

družba z o. z.

pleskarstvo in soboslikarstvo Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Znižali smo cene

malim oglašom, da stane beseda le 50 p.

Zunanji inserenti lahko plačajo male oglase z znamkami.

AKVIZITERJE

za privatne odjemalce išče denarni zavod.

Ponudbe solidnih gospodov prosimo pod kifro »Oglašuram štetajca 44/L na upr. Slovenskega Naroda«.

NOGAVICE, KRAVATE, SRAJCE, ŽEPNE ROBCE, damske torbice, toaletne potrebščine kupite najceneje in najboljše pri JOSIP PETELINC blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Mostni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tužno vest, da je naša srčno ljubljena soproga, zlata mamica, stara mamica, sestra, teta, svakinja in tašča, gospa

Elizabeta Leskovic

soproga železničarja v pokoju

dne 13. t. m. po kratki mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice bo v sredo, dne 15. aprila 1931 ob 1/2 6. uri pop. izpred mrtvaške veže Stara pot 2 na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1931.

Globoko žalujoči ostali.